

Emperors and Emperresses

En. pkn

ՈՒԽԱԴՐԱՄՆԱԹԻՒՆ. Կայսեր ու կայսրուհին համբարդութիւններ են շատեցիւ Տեղական Բանար Եւելու ու ուղարկուածութեան առանձ իսպանական նուր և ԿԱՊԱՅ. Բրամբէն գուրզ Փարբէն մէջ պատահած քաղաքներ ու ուղարկութիւն։ Թագաւորը շատ յանձնուուեկար Բայութիւն կու առց Հայու ու Կոր Խորի մէջ շարժեւուեկար Երբ Եւեկուստեած փարձ Ավրորայի քահանական և այլ լուրիւն։ — ԱՐՄԵՆԻ ՏԻՄԻԹԻՒՆ. Գլուրարայի գնուուր ։ — ՍՊԵՇԱՆ. Շնորհած Վարչութիւն կու առ ու յանձն կատաւ ու թագավորութեած Ծան Հայութիւն։ — ԱՐՎԱՅ. Բնակութիւն ։ — ՕՐԻՆՈՒՆ. Խօսանք կրտիւր և այլ եայտեր գոյս որիւն։ — ԱՐԱԿԵՆ Ա-ԿՈՐՈՒԵԿԻՒՆ. Օգի թալուու խուսցեց։ — ԱՐԱԿԵՆ Ռարուելու մէջ Խօսաց թողու որիւն։ — ՀԵՂՉՈՒՄԻ. Ցայտեւ առաջ առաջ շնորհուր ։ — ԱՐԱՄԱՐԿԱՅ. Զանազան պիտուր ։ — ԵՐՄԱԿԵՐԱՄԱՆԹԻՒՆ. Մազման կցուր։

Պիարանութենէ Առաքակար Ա. Հ. Թագվար
Վարդապետը Տեսեւեալ զամբանուկնեան համը խա-
ռնչաց : ԱՆ է արդեք, իմ հարուստիմ, Հայունակիցց
իմ, ով և որ պար ձեզ ամենց առ մայր եկե-
ղեց զու մէջ ժողովը ըելուա : Են առաքինի ու եղե-
լի Անձը որուն նշանը նշանան հրամ քիւ եղան
է, որն որ իր հարուստացը, իր ազգին ու ուրիշ ազ-
գերան ու ազգեկոթեանը պահպէս օգտակար է դան-
րձութ : Խնդրի նշանէն իր կինզ անս նշանն առն-
առնախճար թիւնեան ներկայ գտնուելու համար իր
շքեկ օրինակութ ամենց առաջ հետու անելութ ի-
մայթիք հան իր ըերեր, նմանապէս պար իր թաղանա-
փառաւոր ու մեծուոր հանգ ենթայ զամուելու-
համեր նորէն հան ըրութիւն :

Արշակուն ծախօթ է, Օգաստասի Վեհ Հանդ ա-
ցեալ ազնօւասահմ Տիգրեանց Յակով Եկեղեցայն
մեծահանդիւն յուղարկաւորան թիւ ան օրը՝ Կոստան-
դիոս պարաց Յիշուա Փրկիչ մայր Եկեղեց այ մէջ՝
Հանդ հումառ այցնաւոր պատարուգեն և արք, որն ար-
անձամբ ու մէծ Հանդ եսով Հաստիւն ան տեհապա-
սիր Նոխագահ Խպիսիուպոապեառ կատարած էր,
որուն որ բազր ազգը և ուրիշ ազգեառան երեւեցի
անձննը Ներկայ գտնաւած էին, մէր Ախիքի պիտի ան-

իրաւ պար խոսելու որ չեք, ներբեն ու խորոշկ
ուզոյ մը որ եք: Քայլ դուք, ամենազատի Նախա-
դան Տեր, աս մօծացր ու պատուինն Անձին
քայլ ներքուսու անեղան Ձեր պատին խորբն միջա-
րանց ու յարգութեան վկայութիւնը ցուցներու
համար կամք բոլիք ու բաղչացիք որ իր թագավոր
ժամանու Հանգ Եօր կուտարուեր առեն զովութեան
արժանիք վարացը դրայ, ապաքին կողմանէն ի հայտ
շնորհակարգութեան ու մեծարմաց՝ պատշաճ ճառ
մը խօսուի: Արակա զի, ինչպէս որ իր ուսուր երկիր Աջ
զախուանած նորմենք նորեն իր հայրենիքը գտանալ
ու իր հայրենիքը ձոյլ թարգարի ուղղութիւնը բոլոն ար-
գենիցը ուժաւամբույթը թայտն հանգ եօրն չըրիւաւ-
ցու, ոչինչու իր անդուսած վարացը արժանավոյնէ
գովարժենէն ու զուրկ զնուաց: Ըստ ուրաքափ որ այ-
նու զին այսպիսի երեսերի Անձի մը վրայ խօսերու
անկուպու կր տեսնեմ, այդուդի ու ուրախ և՛մ մաս-
ծելով որ անհետքիներու բառները նարաւանականն
ուրաքափ պիտի մը չեն անպեր: Հարաւանագիրին
ու ուրաքափ ուն տեսն հարիւուր է, եթի որ խօսութին
ան իւ, ի նիւթը լը գալութեան արժանիք նիւթ մը չէ.
իսկ իր խօսելու բաները սրուն համար են նէ, արդ էն
պայմիւոց ի վեր քրիստոնէական կատարելութիւննե-
րով թշուած, առաւ ածանածոյ տուրքիսամբ իշնու-
րով զարգութան, աշշանիքամենն հոգած կը-
թուած, խօսանաւ ու ակտածելի վարմանքով, ար-
գիւնաւոց կարծքերով, գիտական սկզբանակներով,
խորբն ու հեռաւու մարդու ու նարաւանագիւնած,
ուրու Օսմանեան ակրութեան մէջ հաշտկուած եր-
երի Վաշ մը լուսացի ինձ ի նիւթը չպահիք խօսերու
մասնաւոց թէ խառնեւերս ամենուն դիտածն ու
վկայութն է:

Далеки мород պրտու որտ առ հոգակաւոր վեճք՝ հարիսը մասն ապօբեց վեց Երեսէի եզրու աղջուակնեց յեզր մը յառաջ եկած է, ու ան ցեղին աղջուական նոթինը պատիկիուց վեր՝ իր վայր եւ եւրք փայլեցացած ու անձեռական աղջուակնեան թեռամքը, տապինակնեան եւամքն ու բարոց համրու թեռամքը ինքը վենքը ամենու տիկնած եթի ըրած է: Իր ցեղին սեպհական առարթութիւններաւ հետեւող բրամելն զայն՝ իր դիրք գտնանախին ու բոյցը ապջին մեծ պարծանչը ը լսար, ին կրօնասիրութեան ու ասուածակաշատութեան եանդը, ու ապդուիրութեան հոգին՝ որով շատ բարեպաշտիքն ու ապջին սպասկար գործքերու ծեռաց զարմեցու ու աշխատավեւնէ շիփանչելով՝ ճարաւառաթեամբ գլուխ կը հանեմ, առնուն ծանօթ բար է: Իր սիրական աղջին թե՛ պիտիական սկրբութիւններ, թե՛ բորբոքական կրթութիւններով պարծառակալաւ ու յառաջայն վիճակի մը հանելովն զայշած միջոցները մը շատ հասածեն ու անգատար սիրա հատութեալը ամենը կը ճանչնեմ ու երախառադիտութեամբ յարեւանու սիրտ միջնու: Վիճունալով որ աղջին մը աղջեկանին ու պայծառաւթիւնը տանի բանեն առելի տանիքը մը սիրու մը հոգի բայուն յառաջ կու զայ, իր պահաւոր հոգին ու ջանքը սուր կը պարծածեր: Վային պատի դանուած բրամով՝ թէ մեծին թէ

տանցեցաւ, որն որ հանունքի բնակիչներուն վախրի
առելի սաստիկացուց: Առաջակեր կեն իր որն որ ին
երկանդ ծեւո մեկուղ վեցերորդ զոտիկնոր կը բնա
կը, զիշերանց առնիբի լուսանուն կը ահճե՛ որ
երկաւ հագի կամաց կամաց բարերազ տանիքնի
վրային յառաջ կու դան, անմեջապէս երիկը կար-
միցըրնե, որն որ գօրաւոր ու քաջ մարդ մը ըլլու-
րով պատու հանէն զուրս կը ցատիկ ու առ երկու
զիշերաջրիկներուն եաւեւն կը վազէ: Վասնեցմ
մէկը տառիկին վայշէն կ'ունազարէ կը վախրէ
մէկալլ փաթշիմ բանյով՝ ոսքը կը ոսէի կ'ինայ
նոխ պատցամին վաց, անից այ գետանոր ու հա-
մուած կը մասց: Երրորդը (որովհետեւ առ զողերը
չօրս հազի են եղեւ) նոյն փողոցին մէջ գունազանի
մը կը բանուի: բայց չորրորդը կը վախրէ: Քը-
նուողը գոտառատանարան ապրանեցաւ, մեսնոցն աղ
տեղ մը զրին որ ոմնեն մարդ զոյ տեսնե ու ան-
ըլլոր ձանցուի:

— Կառուսաբը շնորհ գործից բանում կ համբու
մը մէջ ուրիշ մարդասպանն ի՞նչն մ' ալ եղան
Աթարբէն ետքը յամի մէկուկեսին Մայէկը Աթաման
յունացարինին խանութը 25 — 30 ասուան մարդու
մը կը մնին, լուսացափիք մը փոխի տարը պատճա-
ռաւ ։ Խանութին ազնին աս լանցազիքը քննելու
ատեն, անզիէն լունացափիքը բերազը երկու պատճիկ
մնանի կը դուշնոց, որուն մէկուն մէջ օսիքի մէկա-
լին մէջն ալ լեցուն թղթիւ սոսոկ կայ եղիք, և
կուշէ լունակուն մը անեկցի խցու տու։ Խանութին
աղան փախտղին վրան կը վազէ կը բռնի, բայց
Երկու վերը կ'ընդունին. ի վերայ այսոր ամենայնին
Յարկիութեամբ մը կողին ձեռքէն դանակը կ'աս-
ուու ու գոզին աջ ձևոքը ու պուռպը կը վերասորե՛
։ Ա երջապէս երը որ Երկուքն այ գանակը մէկինկու
ձեռքէն յափշտակէրու վայ էին, խանութին աղան
օգնութիւնն կը կանչէ, բայց գեռ օգնութիւն չա-
սած՝ միւր ժամանակ գանելով դանակը ձւոքէն կը
յափշտակէ ու երիտասարդին կուրքը կը խոթէ։
Խնկը երիտասարդը Ծիանդանոց աղոթութու և ա-
ճանակը համբու լրաց մուռաւ։ Ապանդութը քննու ե-
ցաւ ու ինացուեցաւ որ որունսսն ալ, որաշունն
ալ, կեանքն այ բորոք դուռըթիւն է Երկիք։

— Հայրի ու առ Խորիի մէջ շոյ Անահերու
Երիտիւ Եկութեան ասացն փոքը շատ յախզու-
թեամբ եղաւ: Խորին շղինաւը՝ որուն Հետքը
առապիօք կը համացէք, շարովդ օք (Օգոստոսի
14-ին) կէս օրէն Խոքը՝ ժամը երեքին առ Խորին
Հայր Հասաւ ու Բնութանօթներուն ճայնուի իր
դարսար առեւելոց նաւահանգամբն մէջ երկանի
անեց: ուս իր Ամերիկացէն զայռասար մայդն 13 ու
կէմ առ աեւած էր, որ շատ քիչ կը սեպուի, ինչուն
որ այսպիսի շուառիւթեամբ ալ Հայրէն Ամերիկա
15 ու կէս օրուան մէջ, Ասլանուեան ծովին արեւ-
մառէն դեռ ի արևելք ունեցած սովորական
յօրձաներին գէմ պատրազմելով՝ անցած զայած-
էր: Աս յաջողութիւնը՝ Ամողիացոյ, Անզիացոյ
ու Ամերիկացոյ շոգենաններուն ընթացքին աւելի
առջիւցոյ շոգենաւներուն երթեսեկութիւնը
առձնագույն:

Ելուծ բաժինակե կարգը Վահագուստ ըստուծ բաթի
բաւական Կը բար, Տիմա չը առելով՝ ասպ եւ որից
տար նաևն բաներ ալ եղին Երկիրը կ'երթան
Վագ ॥ Աշուզութիւն կողուց յն առաջուրն ալ մն.

զարձողից ու մեծություն։ Տայց առ պիտի է հիմն գործածին պայման բան մնի է, ու շատ մեծ նպարա ու լավ չկայ, ինչը որ ինչ մը արքակի որ շատ անց առաջ անեն խոհեմայք»

Համարակալութեան պահուղ շիբուրը ըստաւ գիտաւոր յօյն տուողը՝ Անհեկանի վերին կուլտուրէն և փրկիչն ներսով հոգմերուն հատ առառաւր սկսիցն է: Վարդ վարդին է հիմնա հոգ քը եղած, բայց հիմնա գրդիս մը կը ունախի: Խափնդեիք՝ ուախուաքի հարսաւա երկիրները ճամփորդութիւնն ընելուն առաջնուղու առ եղաւ, որ կէս մը պայմանէց ունի հանձնուած ու կէս մը պամանուքի հատ եղած ունենաւ առառաւր սկսիցն է համար կուրի մէջի մէջ առաջնուղու մը շնուր եցաւ, ունախուաքի այ ընդդիմութիւնն է ըստին: Ու երջին ըստրերէն կ'իմանանքը որ

Պ. Առաջինէլ Պատկուր Համեր է, ու ան առզգ
ապէկ ու պարտաւելէն եւսը պարէ դաշնալու մայր
անի եղբէ: Մեծից ալ Անեւեկով մերին հօգածու
թրժութէն եւսքը, կարուանակ մինչեւ պարէր զ եւու
ու աս զ եւուք քար պիտի ինչնաց մինչեւ ուր որ
շատաւ զ եւու նեփերին հետ կը խաւանուի, անկեց
գարձեալ պիտույք գառնաց շատ ըստած մեծ լիճը
ու մինից որ նեփուի ակուաց պիտի անցնի, որպէս
ու կամ նեղանի վայցէն գեղի ի վար, եւ կամ կալ-
լանէն ու շապէշիւտանէն շնուրով կործորի ծայ-
ելլէ: Եր վորմանը ուրիշ բան չէ, բայց եթէ
Սփրիներն ներսի կարմրուն հետ արդիսիսի առու-
տուր մի հասաւանել, որ Գոնիզուկուն սկսիրաց
գեղի ի հրամա ու դեպ ի հարու բորս ըշմերիի ան-
արաւաց առանձուի: Ընկըրին կամծ վերջին լո-
րերէն կիմանակ որ Ասհորայն Պատիքը ըստած
ըստիշնուրը, արդէն Աննենիսի հետ հաղորդու-
թեան մեջ են, Պատիքինը իրենց ավին. ու
սկսուկար ու գուերութ Պորիւնէն մինչեւ Առաջնաւան-
ծով բոլոր անապաւաց կ'եթան կու գոն, բայց առ
կազմերը չուր ըզզարուն շտա դժու արտ թիւն կը
քաշն: Վայ թէ որ Զուրնելին՝ Ընկըրիի Ասհա-
րուին մէջ ըստածին աւու առ մեռն առանձին առ

աղջուկներ բացուելու բրան։ Բորբ զժուարութիւնը կը վերտառայ։ Ամենեւ աւելի հարկաւ որը անձնեան վայսինէ, որն որ Ծճերիեն Պոմացակդու կը տանի, և թէ որ ուս կերպով առ ձամբան բացուի, ան առեն Աշերիին ու բորբ Նարբիկէին յառաջացնան արտաքց Կարգի պատճառ կ'ըրլաց։ Մնաւեն ԱՌ. կազ ու նիդ Եր գետերուն, նպանակու Շեշտիին վաճառատկանն թեան միջոցը կամ՝ կապը Պանկառեկու ըլլացով, անից բորբ Եփրիկէին ներսին կաղմիցն ալ կրնոյ տարածուից ։ Ես առ վաճառականներինը գերի զնին ու ծախին ալ պիրզունը, ու Ափրիկէի մը քաղաքականութիւնը ու կրթմաթիւնը խոնդելու աւելի դաստիա կ'նայ ըլլոց, քան թէ դաշնաւ որ աւրութեանց նաւերը։ Վառը չենք ուզեր ըսել որ նաւերուն ծովելիրեաց տեղանորոր զժուարութիւնը ու պահպանութիւնը ըլլաց, հազար ու կուլինք Հասկըցնի թէ առեն բանեն յառաջ առուտարը հաստատելու և որպիս վերիպարութեանին ան կաղմիցն ալ յառաջ երթարու, իսկ զժ բնակինները գերի ծախին լու տեղ ենինու պահպանութեան ունենալու։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԶՈՒՐԱԴՅՈՒՆ

ԱՅԵՐԵՐԵՐԵՐՈՒ Ա. Տ Եղան գեղարքեսուն * վրաց
հրապար ալ որ բանի մը Խոսքնայի լրագիրները ըածուկ
մէջ դրնելու ու դրով ասզիեն անդիւն իրենց թղթաւ
կիրակուն շափորցից գրութիւններուն հաւտապով,
իրենք ալ առանց ընտրութենու ու քննութեան
առանձինին իրբեւ ծշմարիս պատմելու ըլլան, այնչափ
ու իր պարփի ու անցորդուն ըստն մը կ'երեւաց.
մանուանդ որ եկածը՝ երկիրն խաղաղութիւնը հաւ-
տապուն պահելու ու ապահանդեւան առջեւը
առնելու համար ենուն է:

Նըստ որ Աւատրիայի գօրաց համանատարը
Աւելաք կրկի կոմիզ իր գիշերապահ գօրը Քերաւ-
ասի մը պրուցյանելք հարկաւոր ուղերդ՝ Աւ-
ատրի բնակչներին բարգավաճէն և առն ալ չըստիրեցուց.

ասաց քաջարաբյուր ուշից եւ, ո պատճ ըստպիլ, ու
ասդին անցին սպանացիկներ կը խռովին, որով
որ երկրին խաղաղութեւնը կիմոյին գրութել
է՝ Քարսերկի հանը առ աւանելով՝ Ար Խարգինային
հանցաց թէ Բարք Հարկառոր կը սեղէ, որ թէ
բաղեցն բանան ու թէ զիմուռոր տեղերուն պահ-
պանածինը քիչ մը ժամանակ Աւանդիցի զօրացը
յանձնուի, ու ա արդինաւը առ կարգութեան
ուղից համանելի գրանը իւր որոշմանը փայ Համա-
պան կը ցան, ու ուանց շփոթութեան ու խոսի-
ութեան Կը սարդացիր քաղըին գանեին ու երեւել

տեղուանիցը սկսած պահպանել, ուստի եւ զարդարացնալով համարն գեմ երկրպար բազօք մալ քառու ։ Առոր վայոց իրը թէ հագի առնելով, քանի մը խառնայի լուսդիմելը, գլխաւորաբար թիւնենոցէի լրացիրն ու պիտանիչն, առանց սպասելու ու սուածց թևոց տալու որ տերաթիւն տերաթիւն հետ խոփի, սկսուն ձայներնին շաբիւ զորո բարձրացնել,

Պատկիսի լրագիրներու գրուածներու վեմ
Աթէնայի լրագիրները ուստասիան կու տան՝ թէ
ան առնեն Գիրքարայի մէջ և զան կարդացրութիւն
ները նոյն խոկ Գիրքարայի թերթին պահպանու-
թեան իրաւունքն յառաջ կա. գան. խոկ թէ
Աւարքու առ իրաւունքը ունի Վիեննայի դաշնաքին
103երգու Յօդուածը թող վկայէ, կլսեն :

Ա Պ Ե Խ Ի Ա

F. S. B. E.

Վարչական լուրերուն մեջ յիշառակելու ար-
և ամփ երեւակի լուր մը չկայ: — Խափով հիմ իր
ճամփորդութենէն գետ ետ գարձած չէ: ուր ոք
կ'իրթայ ժողովուրդը զինքը պատուով ու յարդու-
թեառէ կ'ընդունէի:

— 11 աճառապետաներութան մէջ դեռ եռուէ ետև և անսկովը թիւնը կը շարունակէ : Եցրեւելի գաճառապետների մը ուսնեն, Ա. Ա. Թուրքիստրը եւ բնիկրութիւն անուն անունով, որուն գրւեկը Անդրեայի աղջային ունցափախներուն անն (հայու) կառապարն եղած էր, Օգոստոսի 20ին վճարմանըքը դադրեցաց, ունակացաւ : Հայոց մասցած պարուքը 140,000էն մինչեւ 200,000 գրւենդ սդիկընին կամ 22 միլիոն

* See last year, 10th Ed.

Եւ Քո Պատրիարք Ծննդ Համայք Խորպիրը Օգոստոսի
27ին այսպէս կը գրեւ: «Ա Եղել, 21 Օգոստոսի:
Երեկ Երեկուն ժամը 8ին յանձնաթ Երեկութիւն Երեկու-
լիոր լինաւու սկսու զեկու ի ան հօգածքը՝ ուր որ 8 օր
յառաջ Երեկութ անսատը այրիլ ոկտոս էր: «Վիշ-
մը Ետքը խնացուեցաւ թէ Շբեցեր Հայու անսատը
աւրիշ կողմէն բանիկի սկսու է: Վա ամսնու հինգ-
օրուան մեջ մէկ կ Երեկու ժամն ընդարձակութիւն
ունեցաղ մեղ՝ Երեկ անսատի կրակ օւնեցանք:
Խայց ամսնէն մեծ շարիքն ու թշուատամիննը տու-
է որ Տեմերբայտ անսատը Երեկ շարաթ է որ կը
վատի*: Ա սունեն քորպատութեար փուլը փոքրեալ
Համար միշտ 500 հօնի կ'աշխատոցընէ, որ կրակին
յուս աջանաւը կտրէ, բոյց անօգաւա, կրտիլ առա-
ջնն փոսը ցառուեց անդաւ, ու Ռուսիայու ան-
սառն ալ սկսաւ այրել: Տարսկից շենց որ ու-
բոցն ալ պիտու տարածի: Բնշաւ որ զրեթէ և
մինչեւ օ տոք թանձնուուկ եամբ կրակը ծովի նման,
բայօր Երեկին Երեօր տարածուած մինչև Հիմն
կեցած էն:

— Հյուսիսայի տէրութիւնը կը ծանուցանէ որ
ծախու կամենքան մէջ եղած խորդախութիւն-
ներան գրայ հաստատան ականատանթիւններ
լուռելով՝ ուստի անները քննեցին տեսան որ կամ-
ծախուղը ըլք կամբին խորցին համար պը կամ կարագը-
հանելին եւոքը, կոմը աղէկ ու զուա երեւցըներու
համար մէջը ալիւր կը խառնեն եղիք, բայց բրու-
ղի կոմը չժամանակոց, խոլոքոպ ալ (soudre,
չօւա) կը դնեն եղիք: Աս բան՝ խչչկա նաև
կամբին զուր խառնելը՝ ասանի բորց մարդիկներուն
ու մանա անդ տղոց հարկան որ մանկեան մէջ մեծ
խորդութիւն ու ներկալիւն մը ըլլալով՝ որո-
շուեցաւ որ կամը շատցրնելու կոմ աղէկ երեւ-
ցնելու վահճանաւ խորդախութեամբ ասանի առար-
շիւելք խառնուղը խարերաներու համար արուած-
պատժով պատժուի: Խոկ թէ որ մեկուն իւանըը
կամ աս սըցութիւնը ասանի կամ զործածելամ
գոտնովի մէջ իյնաց կամ լիստ կը կը, ան առեն
խորդակ, յանցաւոքը՝ եղած վասին ու վասնին
պարագաներուն համաձայն՝ մէկ տարիին մինչեւ
երեք տարի բանա կամ պատժոյ տեղիք պիտոյ
դրաւի:

ОЛЬГА ВЪ СВѢТЛѢЧКѢ

ԵՐԱՐ աշխարհքի ծանօթ բան մէն է որ
Հիւսիսցին կողմերը, բայց աւելի Ուռեւտիսցի ու
Կորուկի իսպիրուտ մէջ Բնշա աստիճանի սաստիքի ողի (շուրջ
կը խոնն, և ասկից այ որչուր վաստիւր կը ծագին
Հիմա Կորուկի կոյսի բազերները և արմին քաղցրեն
փայ առաջն և ամենաօհսներուն բորբոքին հակոսան
լուր մը կը պատմեն, որն որ մէջ մը յառաջ եր-
թապատ ըստ նէ, շատ սպասիկ Ծովու, ու միիւն ու
ամենուն փայ մէծ ազգեցութիւն պիտի ունենաց
Շնորհ առքին ընթանայու ատենք, Կրու Ավդան,
պատ լրադիրը Շառնիսի Հնին, կործեն ժէ Լաւր-
միկի մէջ ողի ատուուրն ալ զաղրեցա, ծա-
խուած բուրը ողին 40 ժաման պահած Էր: Վարդ
շնապ որ դիմետուն բանալ ու ողի ծախսէ ուղել
իրաւունք ունեցողին ալ թադ տուին քաշուեցան
Լաւրմիկ քարտրը առ բանիս մէջ մինչեւ Տիգի-
երեւելի առուասը ուներ, որովհետեւ տարե-
տարի գրեթէ 125,000 ժառ ողի կը ծախէր, ու
ասով շատ մէծ վասակ կ'ունենար: Անկայն առ
կորուուր բանի աեղ զգրուիր: Գանն զի ժողո-
վոր ենան առ խուցիրն և ու կենացը՝ անհամանա-
տերի շահաւոր է: Միոյն կը վախուեր որ աստեն
խիստ եղանակու ու յանկարգակի սկիւն հրաժա-
րից շատ երկայն ատեն շտեւեր, անոր հունոր առ
տէրու թիժանը առ խուցիրն զինը քիչ մը վար իրե-
ցաց, ու կը կալծուեր որ գործաւոր մարդիկ խուց-
խմելու պիտի մէխին: բայց անոնք հասաւուն
կ'եցան ու ողին քայլ հանդիպող շեղա: Հման
ամեն բան կարգաւորեալ ու հանդիսան ընթացրով
մը յառաջ կ'երթոյ, գատերը շատ քիչուն
ու սորուցն սկիզբէն մինչեւ առ ատեն կ'ուի: ու
ծեծկուիլ շատ եցան: Կը յաւսացաւ որ առ օդի
նակը պիտի շատ տարածուի ու աղեկ պտուղին
պիտի ունենայ:

0 0 0 0 0

յեր է։ Չօրս հազարի շափ մողով առանց ընակութեան մեջ մասնաւոր էն, ու ճար մ' ոլ չէ գալու եր անմաց բնակելուն առջ մը պարու։ Ամոնձ մասերուն մէջ մուզ փայտ էնն, խոհ քարէ տաներուն մէջ՝ որովդ առ կրակին զօհ եղան, ուստաւորի լու մաշանեցն այ գոտեն եղան։ Բայց մասունքը ու թշովերուն պահարանը աղասին էն։ Աս գժբախտ պատահաբը լարստիկին վաճառ ականութեան շատ քիչ կամ ունի մասն ըստ, վասն զի առ Առաջաց թագին մէջ ամենեւոն ասրանքի մէմերանց (Հաղոց) շնոր, ու թէ ուզ պին թէ՛ առարական փաճառականները քայլին արիշ կոստիրը կը բնակին։

ՀԱՄԱԿԱՐՔ

ԳՐԱՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՕԳ ԱՊՈՎՈՍԻ 21/ին կը
դրէ : “Վա օքելս Համեմաթիմ ոստիկանները սուս-
տակ շինող մարդիկ բռնեցին, որով ոք պիտի բնի-
ու Փարիզ աղ ընկերներ օւնեն եղեք : Վայց քանի-
դակող երիտասարդ մը ապրոյն քանի մը ամփոր-
հու բնակելու ուժիցութիւն ունեն, ու շատ հսկ-
գիստ առաջնորդ մը պէս կիսուք է անցըներ : բայց
մարդ չէր զիսեր թէ իրեն ձեռքը ուսումն պաշտպա-
տակ է անցնելու : Վայր քովմն շատ մեծ փարզե-
աւ թեամբ ու արևելառով փորուած քանութիւնը
Վայելոց թղթի տախտակ մը եւլու : Եւ խարե-
քանիկուն ընկերութեան մէջ մէկ քանի պա-
հանցիք, մէկ քանի Առանելու ու երկու տեղա-
ցիք կացին : Ծառարականները՝ ամէն մէկը իրենց
առքութեան պաշտոնակիալներուն ձեւագր պիտի պ-
րանձնուեն :

Ա Տ Ս Ո Ւ Մ Ե Վ Ե Ր Ա Յ

ԲՆԵՐՈՇՈՒԹՅՈՒՆ. Հասպիկները կը գրին թէ երբ
որ գերանին եղվածքնի (շամ) տերեւներէն տե-
սակ մը բատրակ շնուր զանոււցաւ, առ տեղուց
Միջամատեան Ծանեսական ընկերութիւնը շաս-
ետեւն թէիս որ թուաստան այ առ ոչ տակար
բանէն չդրիւը. Համար, առ գիւղին դաշնութիւն
ինձնաց: Ա երջապէս Խորբանան համարարանին
մարտուրապետութեան ուսուցիչը Պ. Ըցրեան
գալունիքը յարանից: Այս փորձի համար շնուռ
բանիքակի ձիւրու ծածկոյթներու, դրդերու (Ե-Ա)՝
անկրկններու և մանաւանդ հիւ անդանցներու
անկրկններուն աղէ կը կայ, ինչու որ մէջը աղ
տէին որդեր չեն զայնար: Խոց առար անենէ
աւելի օրոտիկարը առ է որ տիեզ ուսուարութանի
(ու-բան) և ծրագիրու համար համար թաւզու
կընոց շնուռի: — Պ. Ըցրեան բնական դիտա-
թեան ու քիմիայի մեջ փոյժ ունենալով առ երկու
գիտութիւնն ալ Երկրուգործ թեան դրդանալու
կայխոսնի, ու գետափամծ պը փառութեան արահետը
կերպ մը դառն է: Վարձեալ եղաւ առանց ծծմբա-
թիւնուի (առեւ սնննութեան) մաքրելու եղանակ-
նը, սպառիկի քրանկութեան նոր կերպ մը առ գա-
ռափի նման բամբակէ վասանն ամեն յատկու-
թիւնները ունեցող անկային նիւթ մը գտներ է
ու Տիմա մէկ տարին ի վեր նոր շոգեշարժ մէրկ-
նաց մը գտնելու կայխոսնի, պնդ որ գիւղ շոգե-
ուուրի և քիւ ուրբելու նիւթի Տարկուարութիւն
ունենաց:

— Պ. Վանցոցի և Պ. Մատոսյան, որ ֆորմի
վը քանի համբաւ է թուավ առաջ կը նախին
Խոսի դե ա՛ Եպօքը բաժնի բառած ընկերութեան
շաբանեցին, որ արդեառաւոր աղին քարերու
վաղ վերըն սննդամ ընկերութեան առած տեղեւ
կունդի ններէն եավը, եղանակ մը գ տեր են, պազ
տպահին բառ աճենացնի աղին քարերու որւս կ
կարծրացընեն, կը գոյցից ցանին ու կը գոյնացըն
Վառ առ թուավ առանակն գործէին պահի մ'ար
ցուցացին, որուն կործութիւնը գրեթէ ժայռ

— Պ. Առողեր գեղամանաբար չերյալախայի արաւելաց յօպդին մէջ Նետովոց զիւալը կը յայսնէ և Վիճակ. Հիմա շատ անց ամ քաջախը պղեծ անձնութերու մէջ սուրբաններով՝ պղնձի մասներ կը ուսանաք: Եշին անդամ առիկոս խնամալոց համար ըրած փրկմերքս տեսայ, որ առ պղնձի մասը քիչ բան չէ, անոր համար քաջախ շնչնալներուն ինչու հուրդ ունի, որ ասանկ քաջախներուն մէջ բացու վիճակ կրակ կարած ու եռորդ խոչը ծննդած քաջախներուն առ համեմառնեամբ, 100 ժամ քաջախին Կ ժամանակ (10 չունչ) առ ունի: Տասն ու հինգ օր եռաբը ու կերպով պատրաստած քաջախը բնելցի ու աւելաց օր պղնձի նշան մ'ա

քաղցակեն կը գտառի, ինչու որ զանազան ժամանակ փրկձելով կը աեսնի, որ քանի կ'երթար պղնձի մասը կը քիշնար:

ԵՐԿՐՈՒԹՅԱՆ ՊՐԵՄԻՈՆ

W. H. L., Vol. II - 49, 2, 15

ՄՊ. ԲԵ Կողմնական անդամ քաղքեն գեղ գացողը՝ կը զարմանայ, մնչու որ երկիրը ուրիշ երկրի մը ամենեւ ին նման չէ: Ասիս ընդուրձակ դաշտ մը կը տեսնես, ուր գետինը հողի տեղ կամին (ուղարկվէ) է: Չորք տեղ մը շեն դժուներ, կամ նշի երես շես ամեներ, ծառ կամ թափ բած բան շպայ: ասանկ ամսոյի, ճերմակ, ցանցը է գետամբը: չըս կորդեն ալ անհուն ծով է, բոյոր կզգացն վայ առզին անդին միջն ցանց պատեր կը տեսնես, կարծես թէ կողմն բովանդակու աւերակ մըն է, որն որ մեկը մասն մաքրեր ու կարգի դրեր է: Վայ հայ վեշլուն՝ փոշին գրմարիի նման վեր կերեւ, ու արևին տարութեան հետ, որն որ հայ գետին ճերմութենէն՝ ասանապատիկ աւելի կը ցործաց, մարդուն աչուքներոց ուսամի կը կծէ աւ զրինէ կը շացըն: Խոյց մեծ զարմանք է, որ առանկ չըր ու խոյու երկիր մը անպիր ըլլայու տեղ պատղակի է: Խնակիներուն փայտը՝ երկիրն յատ կութիքնը փոխած է: Տեղ տեղ՝ որ այսօրուած օրս կը լին իսխառ ուղարձեր կորմերը կը համարուին, ասենար ունենալին հայ չկար, տեղացիները Ամի բնոցէն, ու աւելի Սիրակուսա քաղքին քութիւն, կարուզ հող բերիցը՝ առագար երկիրը պարուր ու պաղպահը լրին: Վայ երկուլ Հարուստ մարդի գետիննին աղը կցուցին, բայց արքաններուն մեծ ծախը էր: Խասկ ու նաև շընննալով ուխան խելք բոնեցընել, ու երկիրնին պարապացըներու ու միջոցը գտնան: Քարուս ու առագոր երկիրը կարտելով ժողով երը կար կոոր կը հանեն, ու անոնց ծախերուն ու միջոցներուն մէջ դանուածն հողը մազելով ու աւագով կամ քարի փաշով խառնները 1/2 սոր թանձրակետակ կետին վեցու կը տարուն են, եսքը աղէի մը ջնէն եւել, ամբողջ տարի մը կը թուզն որ օդն աւ արեւ ու ան ու զօրանայ: Խայսկու կորուներով ալ երկիրնին կանգուն որ բարձր պատով հոմերու ու Տեղիներու ու գետին կը պատապարն, որ չըսց թէ հոգի կոկո զ հոգ ցըսւ, կոմ տառ հեղեցները Տեղինանեն: Երկրորդ տարին պղոխի որորով մեթե մը երկիրը կը Տեղին: ակուր զա պղիները Հասպարա կարեն երկու էջ, երբեմ ալ երկու եղ են: Վայ երկիր մը Ասքաւ, տանումէկ քառակուսի կուն դունք 440 ֆինինի կը ծախուի, ու 14 ֆինինի տարին մարձու կու տան: Հասպարակուն ցանածնին կամ անկածնին է բարեկա, ցրեն, կանանչեղին մանուսուր ուի (բանա) որն որ հան շատ ընտիր է Բարուս երկիրը՝ 114,000 բանկիներուն կեսը կիսայ սնուցանեւ: Ձեւուս յըսոնի ծառ կամ թուփ չես տեսներ: բայց տեղ տեղ պատերու և տեղ շուր անվեր ուղաց ծառեր կը գտնուին, մնչու թուղ, կարուն, նուռ, գարձալ Սոլդայի անանի թուրինինը որն որ կարմիր արեան գոյն է ու ասմիկ կը կործէ որ թառնջի ծառի վրա պատուած նուռի տեսակ մին է:

Պայց կղզւցն համար հարկաւոր եղած պառագ-
ներու մեջ մասը Աթենիսայն կու պայ: Վայր համար
ոյ տա երկու կղզիները իրապու հետ մեջ տուատուր
կ'ընէն: Ածելի և աւատիներ ամէն առաջ: Դաւա-
հանդ բարը կու գան, Աթենիսայի վարդ, Կառանիսայի
որու զ ու Լանդի ձիւն կը բերեն: Ճշնդ՝ պարզու-
զակի (պատուարժ) հանդ է, որն որ մայթ ացնիւրը
մանաւանդ բամբաւ ները, սիրու կ'ուաւեն: Վատց
Աթենիսայի՝ Թալթացները շուտ օգործեցի կ'ըլլային,
շուտ ալ կարուաւմեին կը կրեխ, ու կղզինին, ինչ-
պէս սաքրաւուր կ'ըսէն, չէին կրնար աշխարհի
ծաղիկը (liore del monito) անուանել: — Ա'ալ-
թոյի ովը տաք է, ու քիչ կը փոխուի: Վասնը
Ռենդիսիք չերմանափուլ ապաւմեխունը միշտ 25 տա-
մինան է, 28 տարինանը երրեք շանցիք: Մարեւ
ու որոտում պարտ-ս թիշ կը պատահի, որ եթէ բյայ
նորաւշան բան կը համարափ: Երկինքը միշտ ուսուց-
անիք կապուանի կը աւելուի: Զետո՞ն ալ շիրմա-
շափր 8 ապաւմեխան աստիճանեւ: վար շինչար-
կ շղեմը (երաշ) հօն անծանօթ բան է, ու թէ որ
իմանլու բյայ՝ պերախումեխան յօնն կը համա-
րուի: Կը պատահի որ անցան դարուն մերսերը որ
մը ոտուան անց կանուիք գեղացիք մը փալելով և կա-
տարեաներուն մեծին պատուից, թէ Երկիրս մշջ
զարմանափ բան մը գոյացիք է, որն որ անձք
սահց կ'անուանեն: Վախես մէկն ձին հեծաւ ու
առաջնուներուն վայեց գուաց որ տեսնէ, բայց մին-
չեւ որ հան հասաւ, թէրքու խիստ արտօրուզգ
ուսալոցը հալած էր:

* See Lippmann, *ibid.* 8